

OXI - NAI

Μεγαλειώδης, ή πιό μεγαλειώδης, ήρωϊκή, αλλά και ή πιό απρόσμενη απάντηση ήταν τό ΟΧΙ, πού είπε ή Έλλάδα εκείνη τήν φοβερή νύχτα, ξημερώνοντας Δευτέρα 28η Όκτωβρίου του 1940. Ό πρωθυπουργός και ό κάθε πολίτης τής χώρας ύψωσαν τό ανάστημά τους στήν δύναμη τής βίας και τής ύλης κι ύψώθηκαν στό βάθρο του ήρωα, έξασφαρίζοντας στήν χώρα τήν δίκαιη διεκδίκηση τής πρώτης θέσης στους αναβαθμούς του παγκόσμιου ήρώου.

Άλλά θά έμενε μισό και άνεκπλήρωτο τό θρυλικό ΟΧΙ, άν δέν επιβεβαιωνόταν μέ τό ΝΑΙ, πού δυναμικά και όμόφρονα είπαν σύσσωμοι οι Έλληνες εκείνη τήν ίδια στιγμή κι έπαναλάμβαναν καθημερινά, όσο κρατούσε ό άγώνας. Ναί στήν σκληραγωγία και στήν κακοπάθεια. Ναί στήν στέρηση. Ναί στήν αυταπάρηση. Ναί στήν θυσία. Έτσι άξιώθηκε ή μικρή και φτωχή Έλλάδα νά κρατήσει στά

γυμνά ισχνά χέρια της όχι μόνο τήν τιμή τῶν ὄπλων της ἀλλά καί τήν ἐλευθερία τῆς ἀνθρωπότητας ὄλης.

OXI-NAI. Αὐτός ὁ ἰδανικός συνδυασμός, πού πραγματοποίησε τό θαῦμα τοῦ '40 καί δόξασε τήν Ἑλλάδα ἀναδεικνύοντας τούς Ἑλληνες δασκάλους τῶν ἡρώων, ἀξίζει τήν προσοχή καί τήν μελέτη μας. Διότι, σέ τελική ἀνάλυση, ὁ συνδυασμός OXI-NAI εἶναι πού ἐπιτελεῖ καί τό συνεχές θαῦμα στόν χῶρο τοῦ πνεύματος. Ἀποτελεῖ τό βάρη τῆς πνευματικῆς ζωῆς· τό θεμέλιο ἀλλά καί τόν ἀπαραίτητο ὄρο γιά τήν συνέχειά της. Χωρίς τήν συνεχῆ ἄρνηση καί θέση σταματᾶ κάθε πνευματική προσπάθεια, μαραίνεται ἡ ἰκμάδα τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Τό τονίζει λιτά, πλήν ξεκάθαρα, ὁ ψαλμικός στίχος: «Ἐκκλινον ἀπό κακοῦ καί ποιήσον ἀγαθόν» (Ψα 33,15). Ἄν δέν ἀπομακρύνονταν ἀπό τό σκοτάδι τῶν εἰδώλων, πῶς θά ἔμπαιναν στό φῶς τοῦ Χριστοῦ οἱ πρῶτοι χριστιανοί; Ἀλλά καί ὅσοι ὁμολόγησαν τήν πίστη -τότε καί τώρα- καί μέ τήν χάρη τοῦ Θεοῦ εἶναι μέλη τῆς Ἐκκλησίας, δέν μπορούν νά ἀνταποκριθοῦν στήν χριστιανική τους ιδιότητα χωρίς τήν συνεχῆ ἄρνηση τοῦ κακοῦ, τῆς ἀμαρτίας, καί θέση τοῦ καλοῦ, πραγμάτωση τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἅγιος Χρυσόστομος ἐπισημαίνει: «Ὅ,τι

είναι για τό σώμα οί πληγές και τά φάρμακα, τό ἴδιο εἶναι για τήν ψυχή οί ἀμαρτίες και ἡ μετάνοια. Ἡ ἀμαρτία εἶναι ἡ πληγή, και φάρμακο ἡ μετάνοια».

Ἡ μετάνοια εἶναι για τόν χριστιανό υπόθεση ζωῆς και ὄχι μιᾶς μόνο στιγμῆς. «Μετανοεῖτε και πιστεύετε» (Μρ 1,15) εἶναι ἡ κεντρική ιδέα τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος· σημαίνει ἀδιάκοπη ἀπάρνηση τοῦ κακοῦ, πού φωλιάζει μέσα μας και περισσεύει γύρω μας, και προσκόλληση στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, πού ἀπαιτεῖ τόν κόπο και τήν θυσία μας. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης λέει: «Τόν ἄνθρωπο πού συνηθίζει νά ἐξομολογεῖται, ἡ σκέψη τῆς ἐξομολόγησης τόν συγκρατεῖ σάν χαλινάρι και δέν τόν ἀφήνει νά ἀμαρτήσῃ». Ἔτσι ἡ μετάνοια γίνεται ἀποξένωση ἀπό τά πάθη και ἀπό κάθε παρόρμηση τοῦ κακοῦ ἑαυτοῦ μας και ἀφοσίωση σέ ὅ,τι εἶναι ὠραῖο, σέ ὅ,τι τιμᾷ τόν ἄνθρωπο, ἀναπαύει τόν Θεό και δίνει στήν ζωή τήν αἰώνια θεϊκή της ἀξία.

Μ' αὐτόν τόν τρόπο -τόν ὁμολογουμένως καθόλου ἐντυπωσιακό ἀλλά και καθόλου εὐκολο για ὄσους τόν ἐπιχειροῦν- πραγματώνεται ἡ πνευματική ἐν Χριστῷ ζωή, πού οὐσιαστικά εἶναι ὁ ἀνώτερος ἠρωισμός. Διότι ὁ δρόμος τῶν ἠρώων ξετυλίγεται στήν καθημερινότητα. Πατᾶ στό ἔδαφος τῆς

πίστεως, κι αφήνοντας πίσω τούς μικρούς παραδεί-
σους τῆς ματαιότητος, ἀνεβαίνει σταθερά τό ἀνη-
φορικό μονοπάτι τῆς θυσίας.